

**NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
Hadtudományi Doktori Iskola**

Szerzői ismertető

Répási Béla Krisztián

**Az Európai Unió terrorfenyegetettsége a 21. század elején a TE-
SAT jelentések alapján**

című doktori (PhD) értekezéséhez

Témavezető:

Dr. Tóth Péter címzetes egyetemi tanár, CSc

Budapest

2017

A tudományos probléma megfogalmazása

A Standard Eurobarometer 2015-ös tavaszi és őszi felmérése során a visegrádi országok és a balti államok lakosai körében a válaszadóknak magas százaléka gondolta azt, hogy a terrorizmus az Európai Unió kiemelkedően fontos problémái közé tartozik.¹ Annak ellenére, hogy ugyanebben a két országcsoportban nemzeti szinten már jóval kevesebben tartották fontos kérdésnek a terrorizmust,² az Európai Unió keleti felén is érzékelhető egyfajta általános félelem a jelenséget illetően, ugyanakkor jelenleg egyetlen adatbázis sem tekinti terrorfenyegetettnek sem a visegrádi országokat, sem a balti államokat. Röviden szólva, a válaszadók nem szerezhettek közvetlen tapasztalatot a hazájukban folyó terrorizmusról, ugyanis terrorcselekmények vagy merényletkísérletek – néhány elszigetelt esetet leszámítva – nem történtek sem a visegrádi, sem a balti államokban, ennek ellenére az említett országcsoportokban mégis nagyon magas a terrorizmustól való félelem.

Az Európai Unión belül a terrorizmusról az a hibás elképzelés alakult ki, hogy mind az EU-t, mind a „szélesebb értelemben vett Európát” lényegében a terrorizmusnak csupán egyetlen típusa, a vallási indíttatású (iszlamista) fenyegeti. Ennek oka egyrészt, hogy a média ezt a képet közvetíti az emberek felé. Másrészt az EU területén, illetve Norvégiában 2004 és 2016 között elkövetett hat stratégiai terrorcselekménynek tekintett támadás közül öt iszlamista volt (a 2004. március 11-i madridi, a 2005. július 7-i londoni, a 2015. január 7-i és november 13-i párizsi, valamint a 2016. március 22-i brüsszeli támadás) és csak egy volt olyan, amit nem radikális muzulmánok követtek el (a 2011. július 22-i norvégiai merénylet). Azonban – mint ahogy a norvégiai merénylet is mutatja – a terrorizmusnak nem a vallási indíttatású az egyetlen válfaja, ami kihívást jelent az európai országok biztonságára, ugyanakkor a 2001. szeptember 11-i támadások óta mind a média, mind pedig a politikai közbeszéd a szélsőséges muszlimok által végrehajtott merényletekre koncentrálnak és a terrorizmus más típusaival csak marginálisan foglalkoznak. Mindezek tükrében úgy vélem, egy olyan alaposabb vizsgálatra van szükség, ami differenciáltabb képet tár elénk az Európai Unión belüli terrorizmus helyzetét illetően.

Ahhoz, hogy valóban átfogó ismeretünk legyen az EU-t fenyegető terrorizmusról, meg kell vizsgálni a statisztikai adatokat és összevetni őket azzal a képpel, amit a média közvetít. A

---

¹ „Standard Eurobarometer 83 – Spring 2015”. *Az Európai Bizottság hivatalos honlapja*, 2015. p. 53. <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/68710>;

„Standard Eurobarometer 84 – Autumn 2015”. *Az Európai Bizottság hivatalos honlapja*, 2016. p. 56. <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/72826>, 2016. 06. 17.

² „Standard Eurobarometer 83 – Spring 2015”: *i. m.* p. 46.; „Standard Eurobarometer 84 – Autumn 2015”: *i. m.* p. 49.

média által sugárzott „tények” és a statisztikai adatok nem ugyanazt a képet mutatják, ezért én elsősorban az Európai Rendőrségi Hivatalnak az Európai Unión belüli terrorizmus helyzetéről és tendenciáiról szóló, évente megjelenő jelentéseit (Terrorism Situation and Trend Report – TE-SAT) használtam fel azért, hogy információkat gyűjtssek az Unió terrorfenyegetettségével kapcsolatosan. Azért a TE-SAT-ot választottam, mert az Európai Unióban jelenlévő terrorizmussal kapcsolatosan ez az egyetlen olyan kiadvány, illetve adatbázis, ahol az adatokat a tagállamok hatóságai szolgáltatják, így a tagállamok terrorfenyegetettségét illetően ezek az adatok relevánsnak tekinthetők: nincs csalás, kevés a vitatható és ellentmondásos adat, valamint a táblázatok együttesen megmutatják a fenyegetettség mértékét és dinamikáját.

A kutatás célkitűzése

A magyar és a nemzetközi szakirodalomban kevés olyan publikáció született, amik empirikus adatok, adatbázisok segítségével elemzik a világot, illetve az Európai Unió terrorfenyegetettségét. Elsődleges célom, hogy elsősorban a TE-SAT jelentéseken keresztül feltérképezsem, miként változott az Európai Unió terrorfenyegetettsége 2005 októbertől és 2015 decembere között, egyúttal tendenciát rajzolva fel az évtizedre vonatkozóan, hozzátevé, hogy a dolgozat hangsúlyozottan azért készült, hogy finomítsak a terrorizmusról kialakult elnagyolt képeken és a terrorizmussal kapcsolatos közfelfogáson. Értekezésemben továbbá górcső alá veszem az Európai Unióban jelenlévő terrorizmus-típusok fejlődését, alakulását, ezt megelőzően pedig röviden áttekintem az EU terrorizmus elleni küzdelmét. Mindezek mellett arra a kérdésre is választ keresek, miszerint igaz-e, hogy az európai nem-izlámista terrorszervezetek legfontosabb célja a figyelemfelkeltés, és emiatt, valamint az áldozatok alacsony száma miatt tevékenységüket „szimbolikus terrorizmusnak” lehet nevezni, továbbá rá akarok világítani arra, hogy mind a fenyegetettség-percepció, mind a terrorizmus elleni harc komoly mértékben függ attól, milyen típusú terrorizmussal állunk szemben. Ezenfelül a terrorfenyegetettség egyik fontos eleme, hogy a társadalom mit gondol a terrorizmusról, ebből adódóan érdemes megvizsgálni, hogy az európai országok társadalmi miként érzékelik a terrorfenyegetettséget.

Ugyancsak fontos célom, hogy közelebbről szemügyre vegyem az EU-tagállamok politikai vezetésének terrorizmus-percepcióját, vagyis ha egy tagállam egy adott mennyiségű terrorcselekményt, őrizetbe vételt, vagy bírósági ítéletet jelent az Europolnak, akkor ezeknek az adatoknak a kérdéses ország hivatalos álláspontját kéne tükröznie. Emellett választ keresek

arra, mit tekint a politika, és mit tekint a társadalom terrorcselekménynek, megvizsgálva, hogy a társadalom miért érzékeli kevésbé fenyegetőnek a nem iszlamista terrorizmust.

Kutatási módszerek

Doktori értekezésem elkészítése során az alábbi módszereket alkalmaztam:

1. Az adatbázisok, legfőképpen a TE-SAT adatsorainak összehasonlítása, elemzése.
2. Az Európai Unió terrorfenyegetettségére vonatkozó hazai és nemzetközi irodalomban (főként angol, kisebb részt pedig olasz, spanyol és francia nyelven) fellelhető analóg cikkek, tanulmányok feldolgozása, összehasonlítása.
3. A kutatás során feltárt anyagok értékelése, valamint a következtetések levonása az új tudományos eredmények elérése érdekében.

Disszertációmát túlnyomórészt a TE-SAT jelentésekre alapoztam, de a kutatás során más adatbázisokat is igénybe vettem, úgymint a Global Terrorism Database adatbázisát, míg az Európai Unió lakosainak fenyegetettség-percepciójának feltérképezéséhez a Standard Eurobarometer kimutatásait hívtam segítségül. Mindezek mellett olyan könyveket, tanulmányokat, újságcikkeket, valamint rendőrségi és nemzetbiztonsági szolgálatok által kiadott éves jelentéseket is felhasználtam, melyek segítettek alaposabb ismeretekre szert tenni az Európai Unión belüli terrorizmussal kapcsolatosan.

Az Europol éves kiadványait a TE-SAT 2007-től kezdve egészen a TE-SAT 2016-al bezárólag vizsgáltam, vagyis a 2005. októbere és a 2015. december vége közötti időszak adatait tettem vizsgálat tárgyává.

Hipotézisek

Kutatásom során az alábbi hipotéziseket állítottam fel:

1. A TE-SAT jelentésekből kirajzolódó fenyegetettségkép és a médiában, illetve a politikai közbeszédben megjelenő fenyegetettségkép diszkrepanciát mutat. Emellett jelentős diszkrepancia fedezhető fel a terrortámadásokkal kapcsolatos adatbázisokban megjelenő és a TE-SAT jelentésekből kirajzolódó terrorizmuskép között is.
2. Az adatok alapján az egyes EU-s államok terrorfenyegetettsége között jelentős különbségek vannak, ami azt jelenti, hogy az európai politikai közbeszéd ellenére a terrorizmus nem egyformán érinti az uniós országokat.
3. Legfőképpen a stratégiai terrorcselekmények a felelősek azért, amiért az Európai Unió az iszlamista terrorizmust tekinti a legfenyegetőbbnek, mindamelllett jelentős

különbségek vannak a különböző terrorizmus-típusok céljai között: míg az iszlamista és a szélsőjobboldali terror a nagy félelemkeltésre és áldozatszámra törekszik, addig a többenél elsősorban a politikai üzenet a fontos. Ebből adódóan a jelenkori szeparatista és szélsőbaloldali, illetve a *single issue* terrorizmus inkább csak „szimbolikus terrorizmusnak” tekinthető.

4. Amennyiben elfogadjuk, hogy a társadalom biztonságpercepciójának döntő befolyása van a politikai döntéshozatalra, akkor az európai antiterrorista fellépést úgy lehetne hatékonyabbá tenni, hogy hiteles, részletes és differenciált képet rajzolunk az európai országok terrorfenyegetettségéről.

Az elvégzett vizsgálat tömör leírása fejezetenként

Az első fejezetben elsősorban a merényletek, a halálos áldozatok és a sebesültek számát alapul véve összevetem az elmúlt tizenöt évet illetően Európa terrorfenyegetettségét a világ többi részének fenyegetettségével. Ezenfelül megvizsgálom az EU-val közvetlenül határos és egyben az Unió terrorfenyegetettségnek szempontjából releváns országokat és régiókat is, nevezetesen Törökországot, Oroszországot, a Földközi-tenger partján fekvő öt észak-afrikai országot, valamint a nem EU-tag nyugat-balkáni államokat.

A második fejezetben egyrészt azokról a terrorizmusról alkotott képünket nagyban meghatározó stratégiai terrorcselekményekről írok részletesen, amiket 2004. március 11-e és 2016. március 22-e között követtek el az Európai Unió területén és Norvégiában, másrészt megvizsgálom, hogy 2005 tavasza és 2015 ősze között az Európai Unió lakosai mennyire tartották országukra és az Európai Unióra nézve fontosnak a terrorizmus problémáját.

A harmadik fejezetben először a TE-SAT kiadványok összeállításának módszertanával foglalkozom, ezután a kiadványok szerkezetét és tartalmát vizsgálom meg. A következő alfejezetben a TE-SAT-nak a 2007 előtt megjelent kiadásait is szemügyre veszem és tartalmi, szerkezeti, valamint módszertani szempontból összehasonlítom őket a jelenlegi kiadványokkal. Ezt követően olyan adatbázisokat és évente megjelenő kiadványokat mutatok be, amik szintén terrorcselekményekkel foglalkoznak, majd összehasonlítom őket a TE-SAT jelentésekkel, végül pedig a TE-SAT jelentések erősségeit és gyengeségeit tárom fel.

A következő fejezetben az Európai Unió terrorizmus elleni harcával foglalkozom. Bemutatom, hogyan fejlődött a szupranacionális szervezet terrorizmus elleni küzdelme a különböző terrorellenes ügynökségek kezdetleges kooperációjától kezdve egészen az EU 2016-os kül- és biztonságpolitikai stratégiájáig.

Az ötödik fejezetben az Európai Uniót fenyegető terrorizmus különböző típusait, vagyis a vallási indíttatású (iszlamista), a szeptatista, a szélsőbaloldali, a szélsőjobboldali és az úgy nevezett *single issue* terrorizmust veszem górcső alá, megvizsgálva, hogy a terrorizmus különböző válfajai milyen változásokon mentek keresztül az elmúlt évtizedben. Ugyanebben a fejezetben összehasonlítom a terrorizmus típusait, feltárva a köztük lévő hasonlóságokat és különbségeket, továbbá megvizsgálom, hogy a terrorizmus egyes válfajai lokális, regionális, vagy országos fenyegetést jelentenek-e vagy sem, végül szót ejtek egyes terrorista szervezetek transznacionális szinten megjelenő hálózatépítő tevékenységéről is.

A PhD disszertáció második felében túlnyomórészt a TE-SAT adatainak elemzésével foglalkozom. A hatodik fejezet első részében kiválasztom azokat az EU-s országokat, ahol mind a merényletek és a merényletkísérletek, mind pedig a letartóztatások száma magas volt és megvizsgálom, hogy számukra a terrorizmus mely típusai jelentik a veszélyforrást, míg a fejezet második részében a kevésbé fenyegetett uniós tagállamokat veszem górcső alá, vagyis azokat az országokat, ahol a merényletek száma alacsony, viszont az őrizetbe vételek magas.

A hetedik fejezet elején azokat a táblázatokat teszem közzé, amiket a TE-SAT adatai alapján állítottam össze. Az elsőben a sikeres, a sikertelen és a leplezett terrorcselekmények, a másodikban a letartóztatások, míg a harmadikban a bírósági ítéletek számát összesítem országokra lebontva, ezek után pedig kiértékelem a táblázatokban szereplő adatokat. A fejezet második része arról szól, hogy minek a gyanújával veszik őrizetbe a feltételezett elkövetőket, ezt követően arra keresem a választ, hogy az őrizetbe vételeket követték-e bírósági ítéletek, és ha igen, akkor az ügyek hány százaléka jutott el az ítélethozatalig.

Az értekezés záró részében összegzem a kutatás során levont következtetéseket, igazolom a fentebb vázolt hipotéziseket, ismertetem az új tudományos eredményeket, ajánlásokat fogalmazok meg, végül pedig a dolgozat gyakorlati felhasználhatóságára térek ki.

Összegzett következtetések

Kutatásaim alapján az alábbi összegzett következtetéseket fogalmaztam meg:

Az elmúlt évtizedekben az Európai Unió tagországai megkísérelték előmozdítani a bel- és igazságügyi együttműködés területén lévő integrációt annak érdekében, hogy hatékonyabban tudjanak küzdeni a terrorizmus ellen. Az elképzelések és a meghozott intézkedések jórészt egymásra épültek, ugyanakkor a fejlődés nem tekinthető kiegyensúlyozottnak. Az Európai Unió antiterrorista fellépése csak valamilyen nagyobb terrorcselekmény után mozdult előre, azonban a „nyugottabb” időszakokban a terrorizmus elleni küzdelem sokkal inkább stagnált,

mintsem fejlődött. Az európai antiterrorista fellépés másik lényeges tulajdonsága a párhuzamosság, ugyanis az EU tagállamai a terror elleni küzdelmet sokkal inkább informális együttműködések útján képzelik el és nem a közösségi kereteken belül. Továbbá a terrorellenes küzdelem nem került át a közösségi szintre, ami a kormányközi szinthez képest szorosabb integrációt biztosítana, mindezek mellett pedig a tagállamok számára még mindig fontosabb a teljes körű nemzeti szuverenitás, mint a hatékony együttműködés.

A Terrorism Situation and Trend Report kiadványai az EU terrorizmus elleni küzdelmén belüli „evolúciós folyamatnak” a bizonyítéka és eredménye. A TE-SAT kiadványok minden hibájuk ellenére nagyon hasznosnak tekinthetők egyrészt azért, mert megmutatják, hogy az iszlamistán kívül a terrorizmusnak egyéb válfajai is jelen vannak Európában, másrészt, mert egyértelmű képünk van arról, hogy az egyes EU-s tagországok mit tekintenek terrorizmusnak, harmadrészt, mert a különböző terrorizmus-típusokon belüli tendenciákról, változásokról is olvashatunk a jelentésekben, és mindezek módosíthatják a terrorizmusról alkotott képünket.

A 2001. szeptember 11-i merényletek után a hatóságoknak a vallási indíttatású erőszak felől jövő fenyegetést nem sikerült teljesen felszámolni, ugyanis a 2000-es és a 2010-es évek merényletei, merényletkísérletei azt bizonyítják, hogy az al-Kaida és az Iszlám Állam szélsőséges nézetei utat találtak az európai muszlim közösségek egyes tagjaihoz. A TE-SAT jeletésekből a vallási indíttatású terrorizmus kapcsán kétféle tendencia rajzolódik ki. Egyrészt az EU területén 2011-től nőtt az őrizetbe vett személyek és – 2013-at leszámítva – a bírósági ítéletek száma is, míg az incidenseké változó képet mutat. Ugyanakkor az iszlamista terrorcselekmények nagyon kis százalékát képezik az EU területén évente elkövetett összes merényletnek, mindamelllett a terrorizmuson belül a vallási indíttatású támadások szedik a legtöbb halálos áldozatot. Másrészt egyre több EU-s országban kísérelnek meg merényletet muszlim szélsőségesek: míg a 80-as évektől egészen 2004-ig a militáns iszlamisták számára néhány kivételtől eltekintve Franciaország számított az egyedüli célpontként, addig 2004 óta több EU-s országban is történtek vallási indíttatású terrortámadások, vagy arra való kísérletek. Ugyanakkor a fenyegető hangvételű nyilatkozatok ellenére a vallási fanatikusok számos európai (EU-s és nem EU-s) országot – köztük a visegrádi országokat és a balti-államokat – nem tekintenek célpontnak. A The Soufan Group kutatóintézet adatai szerint az Európai Unióból több mint 5000 önkéntes „dzsihadista” ment Szíriába és Irakba harcolni, közel háromnegyed részük Franciaországból, az Egyesült Királyságból, Németországból és Belgiumból származik. Az önkénteseknek egy része elesik a harcok során, bizonyos hányaduk valószínűleg kinnmarad és egyik konfliktuszónából a másikba fog vándorolni, egy részük pedig megpróbál visszajutni Európába. A hazatérők közül azok, akik nem ábrándultak ki a

„dzsihádból” és nem próbálnak meg visszailleszkedni a társadalomba, minden bizonnyal merényletet kísérelnek meg elkövetni Európában és/vagy további önkénteseket próbálnak toborozni valamelyik konfliktusövezetbe. Az Európába tartó menedékkérők és illegális bevándorlók között valóban elvegyülhetnek a hazafelé tartó önkéntesek, valamint az olyan terroristák, akik nem valamelyik uniós ország állampolgárai, ugyanakkor a menekültek és az illegális bevándorlók közé elvegyült szélsőségesek száma nagyon alacsony. A TE-SAT 2016-os jelentése szerint nincs arra konkrét bizonyíték, hogy a terroristák rendszeresen, állandó jelleggel a menekülthullámokat használnák fel arra, hogy észrevétlenül jussanak be Európába. Ezenfelül az eddigi tapasztalatok is azt mutatják, hogy az Európában merényletet elkövető terroristák általában véve vagy legálisan tartózkodtak ott, ahol a támadást végrehajtották, vagy nem a menekültáradatot használták arra, hogy bejussanak a schengeni zónába.

A TE-SAT kiadványok számadatai szerint a szeparatista terrorizmus még mindig a legaktívabb terrorizmus-típus az Európai Unióban annak ellenére, hogy 2005 óta jelentősen csökkent a merényletek és az őrizetbe vett gyanúsítottak száma. A négy szeparatista fegyveres erőszak által érintett régióban (Észak-Írország, Baszkföld, Korzika, Galícia) a sikeres, a sikertelen és a leleplezett merényletek száma éves szinten még mindig 150 és 180 között van, aminek körülbelül a felét az észak-írországi incidensek adják. Az EU-n kívüli gyökerekkel rendelkező szeparatista terrorszervezetek közül a Kurd Munkáspárt és a Tamil Tigrisek továbbra is folytatják kétirányú stratégiájukat, azaz az Európai Unión belül nem az erőszakos cselekményekre koncentrálnak, hanem inkább a propaganda- és a toborzó tevékenységre, valamint a pénzgyűjtésre azért, hogy tovább folytassák, illetve újraélesszék a fegyveres harcot az anyaországban.

A szélsőbaloldali terrorizmus az 1990-es és a 2000-es években végbement átalakulása során nemcsak az ideológia cserélődött ki, hanem a résztvevők is. A marxista-leninista terrort az anarchista terrorizmus váltotta fel, legfontosabb szereplői napjainkban pedig már nem a Vörös Brigádok vagy az Első Vonal (Prima Linea), hanem az olaszországi Anarchista Informális Szövetség és a görögországi Tűz Sejtjeinek Összeesküvése. Az anarchista terrorizmus által leginkább érintett országok közé Olaszország, Görögország és Spanyolország tartozik, mindamelllett a marxista-leninista erőszakhoz képest az anarchista terror jóval kevésbé szervezettebb és kevesebb követőt vonz. A TE-SAT jelentések adatai azt mutatják, hogy a merényletek száma egyre kevesebb, míg a hatóságok minden évben egyre több gyanúsítottat vesznek őrizetbe. A kurd és a tamil szeparatistákhoz hasonlóan a török marxista-leninista Forradalmi Népi Felszabadítási Párt/Front is csak logisztikai háttérnek, toborzóbázisnak és

búvóhelynek használja az EU-s országokat, míg a terrorcselekményeket, köztük az öngyilkos merényleteket, Törökországban követi el.

A TE-SAT kiadványok szerint a szélsőjobboldali terrorizmus a második legritkább terrorizmus-típus az Európai Unióban. Az 1970-es és 80-as évek szélsőjobboldali terrorhullámának lecsengése után a szélsőjobboldali erőszak megváltozott: a támadások sokkal szórványosabbá és kevésbé szervezetté váltak. Kevesebb lett a robbantásos merénylet, és ma már a szélsőjobboldali erőszak többnyire az ad hoc jellegű vandalizmusban, gyilkosságokban (késelés, lövöldözések) és gyújtogatásban ölt testet. Mindez persze nem azt jelenti, hogy a szélsőjobboldali erőszak „békésebbé” vált, hanem csak azt, hogy az akciók most már kevésbé szervezettek. Ma már szinte az összes szélsőjobboldali erőszakos cselekményt az extrémizmus/gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába sorolják a hatóságok, így nagyon kevés olyan szélsőjobboldali merénylettel találkozunk, ami megkapja a terrorcselekmény „minősítést”. A kevés terrorcselekmény vagy merényletkísérlet közé tartozik a magyarországi Budaházy-csoport merényletkísérletei, a németországi Nemzetiszocialista Földalatti Mozgalom gyilkosságai és robbantásos akciói, valamint a norvégiai Anders Breivik tömeggyilkossága. A TE-SAT jelentések úgy vélik, hogy bár a politikai jobbszélen nőtt a radikálisok száma, de a szélsőjobboldali terrorizmusnak továbbra is kicsi lesz a támogatottsága.

A kormányzati politikán belül csak egy adott területre összpontosító *single issue* erőszak az Európai Unió elsősorban a radikális állat- és környezetvédő mozgalmak, szervezetek (ALF, ELF, SHAC, No TAV) képében van jelen. Az amerikai gyakorlattól elröen az EU-s országok az ilyen típusú akciókat még mindig elsősorban extrémista és nem terrorista cselekményként tartják számon, ebből adódóan a *single issue* terrorcselekmények száma várhatóan továbbra is nagyon alacsony marad.

A TE-SAT adatai szerint 2005 októbere és 2015 decembere között hat országban, Franciaországban, Spanyolországban, Olaszországban, Görögországban, az Egyesült Királyságban és Németországban volt nagyon magas a merényletek és a merényletkísérletek száma, közülük is kiemelkedett Franciaország, ahol – egyedüli uniós országgént – eltérő formában ugyan, de a terrorizmus összes válfaja képviseltette magát. Ugyanakkor a terrorizmus leginkább reflektorfényben lévő típusa, az iszlamista, a vizsgált időszakban a hat ország közül háromban jelentett komoly problémát, Franciaországban, Németországban és az Egyesült Királyságban, míg a másik háromban a szélsőbaloldali, vagy a szeparatista erőszak jelentette a legfőbb veszélyforrást.

A fenti hat országhoz képest kisebb fenyegetettséggel rendelkező 13 uniós tagállamot³ alkotó országsoporton belül a vizsgált időszakot tekintve az iszlamista terrorizmus kapcsán azokban az országokban történt a legtöbb őrizetbe vétel, ahol nagy számú, integrációs problémákkal küzdő muszlim kisebbség él. Ezzel szemben az Unió középső és keleti részén, ahol a kontinens nyugati, északi és déli országaihoz képest jóval alacsonyabb számú és a többségi társadalomba jobban beilleszkedett muszlim közösségek élnek, Romániát és Bulgáriát leszámítva jóval kevesebb letartóztatás történt. Ezenfelül a kérdéses 13 országban nem az iszlamista terrorizmus az egyetlen terrorizmus-típus, ami biztonsági kockázatként jelentkezik. A visegrádi országok közül Lengyelország és Magyarország számára a terrorizmus szempontjából a szélsőjobboldali jelentette az egyedüli problémát a vizsgált időszakon belül. A szélsőbaloldaliakkal összefüggésben Dániát, Belgiumot és Ausztriát érdemes megemlíteni, mert ha a kisebb fenyegetettséggel rendelkező EU-s tagállamokat nézzük, akkor láthatjuk, hogy szinte az összes gyanúsítottat ebben a három országban vették őrizetbe, mindamelllett a terrorizmusnak az a válfaja, ami szinte az összes EU-s tagállamban problémát jelent, nem az iszlamista, vagy a szélsőbaloldali, hanem a szeparatista. A 13 kevésbé fenyegetett ország közül az európai gyökerű szeparatizmust illetően egyedül Írországból és Portugáliából történtek letartóztatások, mert a többi országban a szeparatista gyanúsítottak nagy valószínűséggel a kurd és/vagy a tamil aktivisták közül kerültek ki.

Az európai közvélemény terrorizmussal kapcsolatos fenyegetettségérzetének vizsgálata meglepő eredményt hozott. 2005 tavasza és 2015 ősze között a megkérdezettek – az EU-s átlagot tekintve – nem gondolták azt, hogy a terrorizmus akár nemzeti, akár uniós szinten a legnagyobb problémák közé tartozna, ugyanis a mindennapi élettel kapcsolatos nehézségek fontosabbak voltak a terrorizmusnál. Tény, hogy egyes országokban a terrorizmus hosszú időn keresztül számított az egyik legfontosabb problémának, ugyanakkor a 2000-es évek közepe táján ezekben az országokban is visszacsúszott a kevésbé jelentős kérdések közé. Elmondható, hogy leginkább azokban az országokban volt az átlagnál tartósan magasabb a terrorizmustól való félelem, ahol a terrorizmusnak több különböző válfaja is képviseltette magát. Mindezek mellett a 2015-ös őszi felmérés során a terrorizmussal kapcsolatos fenyegetettség-percepció azért lehetett magas, mert az európai közvélemény összekapcsolta az iszlamista merényleteket a menekültekkel és a bevándorlókkal.

Európa és különösen az Európai Unió az elmúlt másfél évtizedben a terrorizmussal összefüggésben egyáltalán nem tartozott a világ legfenyegetettebb részei közé. A Worldwide

---

³ Belgium, Hollandia, Írország, Dánia, Svédország, Portugália, Ausztria, Szlovákia, Csehország, Románia, Bulgária, Lengyelország és Magyarország

Incident Tracking System és a Global Terrorism Database adatai szerint mind a merényletek, a halálos áldozatok, a sebesültek és a túsok számát, mind pedig a terrorcselekmények által okozott anyagi kár becsült összegét tekintve, a Közel-Kelet, Észak-Afrika, a szubszaharai régió, valamint Dél-Ázsia jócskán megelőzik az európai kontinenst. Az EU-val közvetlenül határos és egyben az Unió terrorfenyegetettsége szempontjából releváns országokban, illetve térségekben – vagyis a Nyugat-Balkánon, Észak-Afrikában, Törökországban és Oroszországban – Törökországot leszámítva mindenhol a vallási indíttatású radikalizmus jelentette a legnagyobb veszélyt az elmúlt évtizedben annak ellenére, hogy a fent említett országokban más típusú szélsőséges mozgalmak is jelen vannak (például Oroszországban és a Nyugat-Balkán államaiban a szélsőséges nacionalizmus). Napjainkban az iszlamista felkelők jelentősebbnek mondható összefüggő területet egyedül a polgárháborúba süllyedt Líbiában birtokolnak. Az al-Kaida és az Iszlám Állam az összes vizsgált országban megpróbál minél nagyobb befolyásra szert tenni, továbbá a vizsgált országokat tekintve az Európai Unióra jelenleg egyedül az észak-afrikai országokban működő terror- és felkelő szervezetek jelenthetnek közvetlen veszélyt. A hazatérő önkéntes „dzsihádisták” minden ország számára potenciális veszélyforrásnak számítanak, ugyanakkor a rendelkezésre álló nyilvános információk szerint a Törökországba, Oroszországba, valamint az Unión kívüli nyugat-balkáni országokba visszatérő önkénteseknek egyelőre nincs meg a képességük arra, hogy támadást hajtsanak végre EU-s országokban lévő célpontok ellen.

Új tudományos eredmények

Kutatásom új tudományos eredményeinek tekintem a következőket:

1. Részletes adatokkal bizonyítottam, hogy a médiában és az európai politikai közbeszédben megjelenő, valamint a hivatalos politika által közvetített fenyegetettségkép diszkrepanciát mutat, amely komoly hatással lehet az Európai Unió, illetve az EU tagállamainak terrorizmus elleni fellépésére.
2. Adatokkal és elemzéssel bizonyítottam, hogy elsősorban a stratégiai terrortámadások határozzák meg az európai társadalmak terrorizmus-percepcióját, aminek hatására az EU lakosai a vallási indíttatású terrort tartják a legfenyegetőbbnek, míg a terrorizmus számos egyéb válfaját „szimbolikus terrorizmusnak” tekintik. Ez a diszkrepancia azért problematikus, mert megnehezíti a terrorizmus elleni fellépést.

3. Disszertációmban minden korábbinál differenciáltabb képet adtam a TE-SAT jelentések segítségével az Európai Unió és az EU egyes tagállamainak terrorfenyegetettségéről a 2005 októberétől 2015 decemberéig tartó időszakot illetően.

Az értekezés ajánlásai

A kutatásom alapján a következő ajánlások fogalmazhatóak meg:

1. Olyan vizsgálati módszer kidolgozása, ami a valóságnak megfelelő és kellően differenciált képet nyújt a társadalom számára a terrorfenyegetettségéről.
2. Mind a politikai kommunikáción, mind a tömegkommunikáción belül olyan megjelenítési módszer vagy eszköz kidolgozása (pl. térkép), ami ezt a differenciált képet képes bemutatni.
3. Érdemes lenne megvizsgálni, hogy miképpen lehetne létrehozni egy közös, pilot-jellegű terrorelhárítási központot Európa kevésbé fenyegetett országainak bevonásával. E modell tapasztalatai hozzájárulhatnának a közös európai terrorelhárítás megerősítéséhez.

A kutatási eredmények gyakorlati felhasználhatósága

A dolgozat tartalma egyetemi tansegédletté való átalakítás után felhasználható az oktatásban.

Megismertetve a médiával és a közvéleménnyel a dolgozat tartalmát, a média és a politikai közbeszéd terrorizmus-percepciója formálhatóbbá válhat, vagyis reálisabbá tehető a terrorizmusról alkotott kép.

Disszertációmát szándékomban áll könyv formájában megjelentetni.

A disszertáció felhasználható a magyarországi terrorizmus kutatásban a szakértők számára.

A témakörrel kapcsolatos publikációs jegyzék

- Répási Krisztián: „Az utcai erőszak és Magyarország”. *Politika.hu*, Vol. 4. No. 1. (2009). pp. 39-43.
http://www.phe.hu/userfiles/file/politikahu/4_%C3%A9vf_1.pdf
- Prof. Dr. Katona Magda – Répási Krisztián: „Az «élő bombák» – a 21. századi aszimmetrikus hadviselés fegyverei”. *Felderítő Szemle*, Vol. 8. No. 4. (2009). pp. 31-53. <http://knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2009-4.pdf>
- Dr. Katona Magda – Répási Krisztián: „Az öngyilkos merényletek politikai üzenete”. *Hadtudomány*, 2010. február. pp. 1-33.
http://mhht.eu/hadtudomany/2010/2010_elektronikus/2010_e_7.pdf
- Czinki Eszter – Répássy Krisztián: „Németország terrorfenyegetettsége”. *Nemzet és biztonság*, Vol. 3. No. 2. (2010). pp. 85-91.
http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/czinki_eszter_repassy_krisztian-nemetszag_terrorfenyegetettsege.pdf
- Katona Magda – Répási Krisztián: „A gyengék bosszúja? A nők és gyermekek által elkövetett öngyilkos merényletek mozgatórugói”. *Eszmélet*, 2011. tavasz (89. szám), Vol. 23. No. 1. (2011). pp. 37-58. http://eszmelet.hu/katona_magda-a-gyengek-bosszuj-a-nok-es-gyermekek-altal-el/
- Répási Krisztián: „A gerillaharc és a terrorizmus szerepe a felkelésekben”. *Nemzet és biztonság*, Vol. 4. No. 4. (2011). pp. 34-41.
http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/repasi_krisztian-a_gerillaharc_es_a_terrorizmus_szerepe_a_felkelesekben.pdf
- Répási Krisztián: „Az «egyetlen kérdés» terrorizmusa”. *Nemzet és biztonság*, Vol. 4. No. 7. (2011). pp. 33-40.
http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/repasi_krisztian-az_egyetlen_kerdes_terrorizmusa.pdf
- Répási Krisztián: „Az európai szélsőbaloldali terrorizmus színeváltozása”. *Nemzet és biztonság*, Vol. 4. No. 9. (2011). pp. 65-74.
http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/repasi_krisztian-az_europai_szels_baloldali_terrorizmus_szinevaltozasa.pdf
- Répási Krisztián: „Újjáéled-e az európai szélsőjobb oldali terrorizmus?”. *Nemzet és biztonság*, Vol. 5. No. 5-6. (2012). pp. 105-115.
http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2012_5-6_10_repasi.pdf

- Répási Krisztián: „Az Európai Unió terrorfenyegetettsége a TE-SAT 2012 jelentés tükrében”. *Nemzet és biztonság*, Vol. 5. No. 5-6. (2012). pp. 157-163.
http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2012_5-6_14_repasi.pdf
- Répási Krisztián: „Európa az iszlamista terrorizmus árnyékában”. *Hadtudományi Szemle*, Vol. 6. No. 1. (2013). pp. 41-56. http://uni-nke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamok/2013/2013_1/2013_1_br_repasi_krisztian_41_56.pdf
- Krisztián Répási: „Current tendencies in European separatist terrorism”. *Biztonsagpolitika.hu*, 2013. május 15., pp. 1-16. <http://biztonsagpolitika.hu/wp-content/uploads/2015/04/Repasi-Krisztian-European-separatist-terrorism.pdf>
- Répási Krisztián: „«Egyszemélyes hadsereg?» – A magányos merénylők által gyakorolt politikai erőszak (I.)”. *Nemzet és biztonság*, Vol. 6. No. 3-4. (2013). pp. 65-75.
- Répási Krisztián: „«Egyszemélyes hadsereg?» – A magányos merénylők által gyakorolt politikai erőszak (II.)”. *Nemzet és biztonság*, Vol. 6. No. 5-6. (2013). pp. 30-39.
- Répási Krisztián: „A terrorizmus az Európai Unióban”. *Nemzet és biztonság*, Vol. 7. No. 3. (2014). pp. 20-40. <http://www.nemzetesbiztonsag.hu/letoltes.php?letolt=551>
- Répási Krisztián: „Franciaország iszlamista terrorfenyegetettsége”. *Nemzet és biztonság*, Vol. 8. No. 1. (2015). pp. 39-45.
http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2015_1_06_repasi.pdf
- Krisztián Répási: „Building a Brand Name: Franchises and Autonomous Cells of Militant Groups”. *Center for Strategic and Defense Studies Viewpoints*, Vol. 7. No. 10. (2016). pp. 1-13. http://netk.uni-nke.hu/uploads/media_items/csds-viewpoints-2016-10-building-a-brand-name-franchises-and-autonomous-cells-of-militant-groups-k-repasi.original.pdf

Szakmai-tudományos önéletrajz

RÉPÁSI BÉLA KRISZTIÁN

Személyes adatok

Születési hely, idő: Budapest, 1980. május 8.
Lakcím: 1133 Budapest Visegrádi utca 115.
E-mail cím: repasikrisz@gmail.com
Mobiltelefonszám: +3620-367-7723

Tanulmányok

2010- Nemzeti Közszerológati Egyetem
Biztonságelméletek tudományszak, PhD

2000-2007 Debreceni Egyetem
Politológia-olasz szak
Specializáció: Európa-tanulmányok

1999-2000 Studio Italia, Budapest
Olasz nyelvű idegenvezető képzés

1995-1999 Dózsa György Gimnázium, Budapest

Szakmai tapasztalatok

2009-2014 Afganisztánért Alapítvány
asszisztens
- a pályázatokhoz szükséges hivatalos dokumentumok megszerzése
- nemzetközi szakirodalom áttekintése
- tanulmányokban társszerzőként való részvétel

2008-2011 Méltányosság Politikaelemző Központ
politikai elemző
- politikai elemzések írása
- hazai és nemzetközi viszonylatok összehasonlítása
- releváns szakirodalom áttekintése, feltárása

2009 Generáció 2020 Egyesület
külső munkatárs
- terrorizmussal kapcsolatos tanulmányok írása az Egyesület megbízásából

2009 Európa Ház
asszisztens

- összefoglalók elkészítése munkacsoport ülésekről, konferenciákról
- pályázati lehetőségek felkutatása
- Európai uniós pályázatokhoz szükséges követelmények feltárása

2007-2008

Biztonságpolitikai és Honvédelmi Kutatások Központja
projektasszisztens

- előadások anyagának összefoglalója
- pályázatok írásában asszisztensi feladatok

szakmai gyakorlatok

- pályázatokhoz szükséges hivatalos igazoló dokumentumok beszerzése

Nyelvtudás

Angol: államilag elismert felsőfokú „A” típusú (szóbeli) és C1 típusú írásbeli nyelvvizsga

Olasz: államilag elismert középfokú „C” típusú nyelvvizsga, egyetemi végzettség